

การเข้าเป็นภาคีความตกลงกรุงเฮกว่าด้วยการจดทะเบียนการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระหว่างประเทศ (Hague Agreement Concerning the International Registration of Industrial Designs)

๑. ความเป็นมา

เพื่อเตรียมการรองรับการเข้าเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ไทยร่วมกับคณะทำงานความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญาอาเซียน (ASEAN Working Group on Intellectual Property Cooperation - AWGIPC) เห็นชอบแผนปฏิบัติการด้านทรัพย์สินทางปัญญาอาเซียน (ASEAN Intellectual Property Rights Action Plan 2011 - 2015) ภายใต้ AEC Blueprint ซึ่งตั้งเป้าหมายให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเข้าเป็นภาคีความตกลงกรุงเฮกว่าด้วยการจดทะเบียนการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระหว่างประเทศ (Hague Agreement Concerning the International Registration of Industrial Designs) ภายในปี ค.ศ. ๒๐๑๕ (พ.ศ. ๒๕๕๘)

อย่างไรก็ดี ปัจจุบันมีเพียงบรูไนดารุสซาลามและสิงคโปร์เท่านั้นที่เข้าเป็นภาคีแล้ว โดยประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นรวมทั้งไทยอยู่ระหว่างศึกษาแนวทางการดำเนินการในการเข้าเป็นภาคีและไม่สามารถดำเนินการได้ทัน AWGIPC จึงได้เห็นชอบให้เรื่องนี้อยู่ในกรอบโครงการภายใต้แผนยุทธศาสตร์ด้านทรัพย์สินทางปัญญาอาเซียน (AIPSAP) ค.ศ. ๒๐๑๖ - ๒๐๒๕ และกำหนดให้ประเทศสมาชิกเข้าเป็นภาคีความตกลงกรุงเฮกฯ ภายในปี ค.ศ. ๒๐๑๘ (พ.ศ. ๒๕๖๑) (เฉพาะกัมพูชา ลาว และสหภาพเมียนมาร์ (CLM) ภายในปี ค.ศ. ๒๐๒๐) แทน

๒. สาระสำคัญ

ความตกลงกรุงเฮกฯ เป็นระบบการจดทะเบียนระหว่างประเทศที่จัดตั้งขึ้นโดยองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) มีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในการยื่นขอและกระบวนการอื่นๆ เกี่ยวกับการจดทะเบียนการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระหว่างประเทศแก่ผู้ประกอบการ ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยมีขั้นตอนที่น้อยลงและสะดวกมากขึ้น แต่ประเทศภาคียังคงมีสิทธิที่จะพิจารณาในเชิงสาระและสามารถตัดสินใจว่าจะให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใดตามกฎหมายภายในของประเทศตนได้

เนื่องจากความตกลงกรุงเฮกฯ มีความยืดหยุ่นสูงสามารถปรับใช้กับระบบความคุ้มครองภายในประเทศได้อย่างเสรีตามบริบทและระดับการพัฒนาของแต่ละประเทศ โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการบริหารจัดการขั้นตอนต่างๆ ตามที่กำหนดในพันธกรณี ดังนั้น เพื่อให้ประเทศไทยมีรูปแบบการบริหารจัดการคำขอจดทะเบียนการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่รองรับการเข้าเป็นภาคีความตกลงกรุงเฮกฯ ที่มีประสิทธิภาพ กรมฯ จึงจัดจ้างที่ปรึกษา (บริษัท โบลีเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด) ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์สาระสำคัญของความตกลงดังกล่าว รูปแบบการบริหารจัดการคำขอ ตลอดจนข้อจำกัดและอุปสรรคปัญหาของระบบการคุ้มครองในปัจจุบัน เพื่อนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์รูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการยื่นคำขอจดทะเบียนที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย

อย่างไรก็ดี แม้ความตกลงกรุงเฮกฯ มีความยืดหยุ่นสูง แต่การดำเนินการเพื่อเข้าเป็นภาคีความตกลงดังกล่าวยังคงมีความจำเป็นในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตรให้สอดคล้องกับความตกลงนี้ในประเด็นต่างๆ เช่น ระยะเวลาในการให้ความคุ้มครอง ผลของคำขอจดทะเบียนระหว่างประเทศ การปฏิเสธและการเพิกถอนการจดทะเบียนระหว่างประเทศ การเลื่อนการประกาศโฆษณา การแก้ไขเปลี่ยนแปลงทะเบียนระหว่างประเทศ อัตราค่าธรรมเนียม เป็นต้น

๓. การดำเนินการ

ขณะนี้ กรมฯ อยู่ระหว่างศึกษาวิเคราะห์ผลการศึกษาวิจัยข้างต้น ก่อนเสนอคณะทำงานพิจารณาเตรียมการเข้าเป็นภาคีความตกลงกรุงเฮกว่าด้วยการจดทะเบียนการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระหว่างประเทศพิจารณาและรูปแบบการบริหารจัดการคำขอที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย และฝ่ายเลขานุการจะพิจารณานำเสนอคณะกรรมการพัฒนากฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตรชุดนี้พิจารณาประเด็นในการยกเว้นกฎหมายในประเด็นดังกล่าวต่อไป